

Новоданилівська загальноосвітня школа I-III ступенів

Урок з української літератури з теми :
«В.Сосюра «Любіть Україну»»

Підготувала:
вчитель української літератури
Чеченко Ю.О.

2016-2017 н.р.

Тема: В.Сосюра. Коротко про поета. Патріотичні, інтимні, пейзажні мотиви його творів. Щирість ліричного самовираження. Патріотичний пафос вірша «Любіть Україну».

Мета: ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом В.Сосюри ; повторити відомості про віршовані розміри; опрацювати зміст поезії «Любіть Україну», формувати вміння виразно й осмислено читати поезії, проаналізувати образ України; виховувати любов до природи, до рідної землі, до Батьківщини.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Обладнання: портрет В.Сосюри, аудіозапис пісень про Україну, малюнки учнів до теми уроку.

Свою Україну любіть.
Любіть її... Во время люте.
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Т. Шевченко

Хід уроку

I. Організація навчальної діяльності.

Привітання. Налаштування учнів на роботу. Робота з епіграфом уроку

II. Мотивація навчальної діяльності

- Як ви вважаєте, кого можна назвати патріотом?
- Чи вважаєте ви себе патріотом? Свою думку обґрунтуйте.

ПАТРІОТ - той, хто любить свою батьківщину, відданий своєму народові, готовий для них на жертви й подвиги.

Визначення теми та мети уроку, основних завдань

III. Опрацювання навчального матеріалу.

1. Слово вчителя.

Володимир Сосюра (1898-1965) — український письменник, поет-лірик, автор понад 40 збірок поезій, широких епічних віршованих полотен (поем), роману «Третя Рота», козак Армії УНР. Належав до низки літературних організацій того періоду — «Плуг», «Гарт», «ВАПЛІТЕ» та ін.

Справжній патріот України, В. Сосюра зазнав у своєму житті багато горя. Його цькували і замовчували, піддавали моральним тортурам і переслідували. Він мучився, страждав, помилявся і знову виходив на вірний шлях. І завжди на цьому страдницькому шляху поетові незгасною зіркою світила його прекрасна вишнева Україна.

2. Презентація про життя і творчість В. Сосюри (випереджувальне завдання).

3. Ознайомлення з хронологічною таблицею життя і творчості поета (випереджувальне завдання)

4. Повідомлення про цікаві факти життя (випереджувальне завдання).

А) З 16 років юнак починає писати вірші. Під впливом величезної кількості прочитаних книг російських авторів він пише російською мовою, а потім, після тривалих роздумів і творчих шукань, — українською. У книзі "Третя Рота" поет розповідає, як, навчаючись у тодішньому університеті ім. Артема, він "розв'язав для себе свої вагання в сторону рішучого і беззастережного переходу на українську мову":

"Справа в тому, що за мій перехід як поета з російської мови на українську я не подобався багатьом студентам. Вони дорікали мені за це майже як за національну зраду, вважали українським націоналістом. І коли я говорив їм, що писав би російською мовою, якби народився в Росії, бо я знаю тільки літературну російську мову, а народної не знаю. Без знання ж народної мови письменником, яким я хочу стати, не станеш.

— А Гоголь? — казали вони мені.

— Так Гоголь тим же й великий, що своїм знанням народної української мови збагатив російську літературу, — казав я.

Але це їх не задовольняло. Один мені сказав:

— Зачем ты сменил королевскую флейту на сопилку?

Я гаряче відповів:

— "Сопилка" мне дороже тысячекоролевских флейт!".

Б) Причиною першого розводу була несумісність в поглядах до України. Його перша жінка, Віра Каперівна, колишній політрук, не вірила в таку державу, як Україна (про це Сосюра розказує навіть в віршах), що й призвело до швидкого згасання почуттів між ними.

5. Слово вчителя.

Ознайомлення з історією написання поезії «Любіть Україну!»

Наприкінці Великої Вітчизняної війни В. Сосюра написав вірш "Любіть Україну", який увійшов до збірки "Щоб сади шуміли".

Головним чином через змалювання пейзажних малюнків рідного краю автор поезії натхненно прославляє свою велику любов до Батьківщини.

Вірш був написаний у 1944 році, коли в жорстоких боях українська земля була звільнена від фашистських загарбників, коли всьому світові стало відомо, що Україна непереможна, а її народ - безсмертний; що вона «Як та купина, що горить не згора».

У 1948 році збірка "Щоб сади шуміли" була удостоєна Державної премії першого ступеня. Вся громадськість України вітає поета з п'ятдесятиріччям його народження, а на грудях у нього з'являється найвища урядова нагорода - орден Леніна.

Але знайшлися такі "критики", які у патріотичному вірші "Любіть Україну", написаному ще в 1944 році і не раз друкованому і передрукованому, вміщеному навіть у книзі, що відзначена премією, розгляділи крамолу. Вони звинувачували поета в тому, що нібито у його поезії немає образу сучасної України.

"Критики" неправильно тлумачили зміст вірша, позбавляли поета права виявляти своє національне почуття. Вірш був заборонений для читачів, автор підданий нещадній критиці й осуду за нібито "буржуазний націоналізм".

В. Сосюру знову перестають друкувати, він живе під прямою загрозою арешту, яка зникає тільки зі смертю Сталіна у 1953 році.

6. Виразне читання поезії

7. «Словниковий куш». Пояснити лексичне значення слів

Негода , багряний , купина, багнет, канонад ,
пурпуровий

8.Робота в групах.

I група

Скласти запитання до поетичного твору

- До кого звертається автор зі словами «любіть Україну»?
- Чому Сосюра вважає, що любити Україну необхідно і в щасливу годину , і в «годину негоди»?
- Чому Україна в поета вишнева?
- Що означають рядки: «Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами»?
- Україна для В.Сосюри – це сонце, вітер, трави... (продовжте перерахування по змісту вірша)
- Чому автор порівнює Україну з купиною?
- Як у поезії згадує воєнне лихоліття?
- З якими застереженнями звертається поет до молодих людей?
- Які думки викликала у вас ця поезія?

II група

Виконати ідейно – художній аналіз поезії

Тема: зображення поетичного образу України, її краси її величі.

Ідея : возвеличення палкого кохання українців до рідного краю, Батьківщини.

Основна думка: любов до України є єдністю з невід’ємних частин духовності людини.

Римування : перехресне.

Віршовий розмір: амфібрахій.

Художні засоби

Епітети: вишнева Україна, мова солов’їна, хмари пурпурові, весни світлі і ширі, годину щасливу, радісну мить, небо голубе

Порівняння : любіть Україну, як сонце любіть, як вітер, і трави, і води; між братніх народів, мов садом рясним, сіяє вона над віками; як та купина, що горить — не згора; як пісню, що лине зорею

Метафора: в просторів солодкому чарі; і в стягів багряному шумі.

Метонімія: в грому канонад, що розвіяли в прах

чужинців в зелених мундирах,

в багнетах, що в тьмі пробивали нам шлях

до весен і світлих, і щирих.

Звертання: Юначе! Дівчино!

Риторичні оклики:

Не можна любити народів других,

коли ти не любиш Вкраїну!

Всім серцем любіть Україну свою —

і вічні ми будемо з нею

Пошуково – дослідницька робота

Iр - Виписати з тексту художні засоби, які використав автор

II – IIIр. - Скласти інформаційне гроно щодо образу України.

IV - Підрахувати кількість ужитого у вірші дієслова «любити» в різних формах, іменника «Україна». Зробити висновок.(Це особливий стилістичний прийом, який виділяє головну думку.)

IV. Закріплення знань, умінь та навичок

1.Проведення тестового опитування

1.1.Віршований розмір вірша:

а) хорей; б) ямб; в) дактиль;г) амфібрахій.

2. Поезія має форму:

а) послання; б) монологу; в) діалогу г) полілогу.

3. Художній засіб у творі «Любить Україну!»:

а) гіпербола; б) анафора; в) антитеза; г) епітет.

4. Уперше вірш був опублікований у:

а) «Громаді»; б) «Житті і слові»; в) «Літературній газеті»;г) «Новій

зорі».

5. Україну В. Сосюра називає:
а) могутньою; б) великою; в) радісною; г) вишневою.
6. З порадою бути вірним у своїй палкій любові рідній Україні звертається поет до: а) юнака; б) дівчини; в) вихованців дитячого садку; г) тих, хто у скрутній для країни час зрадив її.
7. «Всім серцем любіть Україну свою, - і вічним ми будемо з нею». Дані рядки в композиційній будові твору є:
а) експозицією; б) кульмінацією; в) зав'язкою; г) розв'язкою.
8. Дерева, які шумлять над ставом:
а) тополі; б) берези в) верби; г) клени.
9. Українську мову В. Сосюра називає:
а) милозвучною; б) солов'їною в) гучною; г) веселою.
10. Рідна країна горить – не згорає, як та:
а) зірка; б) райдуга; в) діброва г) купина.
11. Любити свій край потрібно:
а) як вишневий сад; б) у годину негоди в) мов цінну річ;
г) не звертаючи уваги на ментальність його народу.
12. Без Батьківщини кожний українець:
а) сирота; б) вітер в полі; в) порох і дим; г) дорожній пил

V. Рефлексія

Інтерактивна вправа «Мікрофон».

-Продовжіть речення.

«Вірш «Любіть Україну» здається мені...»

VI Оцінювання

К.ть учнів- ; В.р. - ; Д.р.- ; С.р.- ; П.р.- .

VII домашнє завдання

Вірш «Любіть Україну» вивчити напам'ять.

Скласти усний твір – роздум «У чому ж може полягати моя дійова любов до Батьківщини?»

